

ASPECTUL CANTITATIV AL PREDĂRII UNITĂȚILOR MONOFONEMATICE COMPUSE (ÎN BAZA MATERIALULUI LIMBILOR ENGLEZĂ ȘI GERMANĂ)

CZU: 81`34=111=112.2

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7623785>

Alexei Chirdeachin

ORCID 0000-0002-0417-7626

Universitatea de Stat din Comrat

One of the methods applied in linguistic and didactic research is the quantitative or statistical one. The importance of statistical data from a didactic perspective is explained by the requirement that the teaching process of the compartmental units of the foreign language be carried out in the descending order of their degrees of occurrence. The influence of the mother tongue is the main cause of mistakes in the process of acquiring the foreign language. In some cases, the impact of another foreign language, learned previously or concurrently as a basic language, German being the second, may be the cause of the respective mistakes. In this context, the paper deals with didactic forecasting in the teaching and learning of compound consonantal monophonemic units of English and German.

Keywords: quantitative analysis, didactic forecasting, typical mistakes, compound consonantal monophonemic units.

Cuvinte-cheie: analiza cantitativă, prognozarea didactică, greșeli tipice, unități monofonematice consonantice compuse.

Una dintre metodele aplicate în cercetările lingvistice este cea cantitativă sau statistică. Semnificația ei rezidă în faptul că ea contribuie la determinarea ocurenței / frecvenței unei unități a limbii sau a alteia, ceea ce permite stabilirea locului ei în succesiunea unităților în cadrul fiecărui aspect în parte.

Importanța datelor statistice din punct de vedere didactic se explică prin cerința ca procesul de predare a unităților aspectuale ale limbii străine să se efectueze în ordinea descendentă a gradelor de ocurență a acestora. Se recomandă a se porni de la sunetele și grafemele (structuri gramaticale, cuvinte; în cazul celor din urmă orientându-se spre tematica lor) cele mai frecvente la modalitatea descendentă. Prin urmare, este necesar să se țină cont de ocurența / frecvența unei unități sau alteia în cadrul predării / învățării limbii studiate și, având-o în vedere, a le prezenta în ordinea descrescândă a gradelor lor de ocurență.

Din acest punct de vedere, ne propunem să examinăm unitățile monofonematice consonantice compuse (UMCC) din limbile engleză și germană (după cum se știe, în contextul comparației dintre limbi sunetele acestora se divizează în asemănătoare, diferite și similare, ultimele constituind cea mai mare dificultate la însușirea pronunției limbii străine, UMCC din limbile menționate făcând parte din cea de a treia categorie).

La nivel de inventar fonematic ocurența / frecvența UMCC prezintă următorul tablou (calculul ne aparțin): consonantismul limbii engleze cuprinde 24 de consoane, inclusiv 2 UMCC (/tʃ, dʒ/) ponderea cărora este de 8,33% din numărul total de consoane. Ponderea unei UMCC în parte constituie 50% din numărul total de UMCC și 4,17% din numărul total de consoane. În sistemul consonantic al limbii germane se atestă 24 de consoane, inclusiv 3 UMCC (/pf, ts, tʃ/, 12,5% din

numărul total de consoane). Ponderea unei UMCC în parte constituie 33,33% din numărul total de UMCC și 4,17% din numărul total de consoane.

Comparând valorile numerice și de corelație procentuală a UMCC în limbile nominalizate (calculule în baza a 6 texte din manuale (Mckenzie, 2002; Tătaru, 1997) în cazul limbii engleze și în baza articolelor din ziare (1, 3, 10, 13-15) în cazul limbii germane ne aparțin) am obținut următoarele date:

1. Numărul total de consoane în limbile engleză și germană este identic – 24 (limbile engleză și germană);

2. Numărul total de UMCC: extrema minimă – 2 (limba engleză), extrema maximă – 3 (limba germană), diapazonul cuprins – 1. Aici la extrema minimă se plasează limba engleză, pe când la cea maximă figurează limba germană, fapt determinat de un număr mai mic de UMCC în limba engleză în comparație cu cea germană;

3. Ponderea procentuală a unei UMCC în parte: a) **din numărul total de UMCC:** extrema minimă (limba germană) – 33,33%, extrema maximă (limba engleză) – 50%, diapazonul cuprins – 16,67%. Cea mai mare valoare procentuală revine limbii engleze deoarece numărul total de UMCC este mai mic decât în limba germană; b) **din numărul total de consoane:** identică în cele două limbi – 4,17%;

4. Ponderea procentuală a UMCC din numărul total de consoane: extrema minimă (limba engleză) – 8,33%, extrema maximă (limba română) – 12,5%, diapazonul cuprins – 4,17%.

Observăm că din cei 5 parametri menționați supra (100% din numărul total de parametri) datele statistice referitoare la cele două limbi sunt **identice** la nivelul valorilor procentuale aferente numărului total de consoane și ponderii unei UMCC în parte din numărul total de consoane (2 parametri din cei 5, 40% din numărul total de parametri).

La nivel de număr total de UMCC și de pondere procentuală a acestuia din numărul total de consoane (de asemenea 2 parametri din cei 5, 40% din numărul total de parametri) valorile ce țin de limba engleză sunt **mai mici** față de cele referitoare la limba germană, fapt prin care se explică apartenența celor dintâi la extrema minimă și a celor din urmă la extrema maximă: extrema minimă (limba engleză).

În cazul ponderii procentuale a unei UMCC în parte din numărul total de UMCC (1 parametru din cei 5, 20% din numărul total de parametri) situația este inversă: valorile specifice limbii engleze sunt **mai mari** decât cele aferente limbii germane, cele dintâi făcând parte din extrema minimă și cele din urmă – din extrema maximă.

În urma studiului comparat al ocurenței UMCC în limbile engleză (în baza textelor din manuale) și germană (în temeiul articolelor din ziare), am obținut următorul tablou:

I. Ocurența / frecvența medie: 1) **În engleză** (în continuare E) – 3,65%; 2) **În germană** (în continuare G) – 9,5%; 3) **În medie** – 6,575%; 4) **Diferența:** 5,85% cu direcție ascendentă (aici și în continuare: dacă valorile ocurenței în limba engleză sunt mai mari decât în cea germană direcția diferenței este indicată ca descendentă, în situația inversă direcția se caracterizează ca ascendentă);

II. Diapazonul ocurenței: 1) **Extrema minimă:** a) E – 1,9%; b) G – 0,3%; c) în medie – 1,1%; d) **diferența:** 1,6% cu direcție descendentă; 2). **Extrema maximă:** a) E – 5,05%; b) G – 8,9%; c) în medie – 6,975%; d) **diferența:** 3,85% cu direcția ascendentă; 3) **Diapazonul cuprins:** a) E – 3,15%; b) G – 8,6%; c) în medie – 5,875%; d) **diferența:** 5,45% cu direcție ascendentă.

Reieșind din această examinare observăm că doar valorile extremei minime ale diapazonului ocurenței UMCC în limba germană sunt mai mici decât în cea engleză, în timp ce la nivelul celorlalți parametri, ocurența medie, extrema maximă și diapazonul cuprins între cele două extreme sunt mai mari, fapt ce denotă că gradul de ocurență/ frecvență generală a UMCC în limba germană este mai mare decât în cea engleză.

Influența limbii materne este cauza principală a greșelilor în procesul însușirii celei străine. În unele cazuri și impactul altei limbi străine, învățate anterior sau concomitent, în calitate de limbă de bază, engleza sau, respectiv, germana fiind secundă, poate să fie cauza greșelilor respective. În această ordine de idei, în continuare ne propunem să examinăm datele observării procesului didactic în cazul limbii engleze și cele de prognoză didactică în cazul limbii germane (calculele ne aparțin).

Ca rezultat al analizei statistice a greșelilor studenților vorbitori de limbă română la însușirea pronunției UMCC din limba engleză (observarea procesului didactic efectuându-se pe parcursul mai multor ani) am obținut următoarele date:

I. Numărul total de greșeli depistate și supuse analizei statistice – 1200;

II. Numărul de greșeli la pronunție – 1118 (93,17% din numărul total de greșeli), dintre care 387 sunt cauzate de discrepanța dintre pronunție și ortografie (34,62% din numărul de greșeli la pronunție, 32,25% din numărul total de greșeli);

III. Numărul de greșeli la UMCC – 73 (6,53% din numărul de greșeli la pronunție, 6,08% din numărul total de greșeli), repartizarea acestora fiind următoarea: **1. Rostirea pur prepalatală în loc de prepalatală palato-alveolară** – 45 de greșeli, ce constituie 61,64% din numărul de greșeli la UMCC, 4,03% din numărul de greșeli la pronunție, 3,75% din numărul total de greșeli, în cuvintele chair (/tʃæ/ în loc de /tʃʃæ/), chess (/tʃes/ în loc de /tʃʃes/), beaches (/ˈbiːtʃiz/ în loc de /ˈbiːtʃʃiz/), structure (/ˈstrʌktʃ/ în loc de /ˈstrʌktʃʃ/), much (/mʌtʃ/ în loc de /mʌtʃʃ/), watch (/wɒtʃ/ în loc de /wɒtʃʃ/) etc.; **2. Rostirea neaspirată a UMCC /tʃ/ înaintea vocalelor accentuate** – 5 (6,85% din numărul de greșeli la UMCC, 4,31% din numărul de greșeli la aspirație în cazul sunetelor /p, t, k, tʃ/ înaintea vocalelor accentuate, 0,45% din numărul de greșeli la pronunție, 0,42% din numărul total de greșeli), în cuvintele chalk (/tʃɔːk/ în loc de /tʃʃɔːk/), choose (/tʃuːz/ în loc de /tʃʃuːz/), chair (/tʃʃæ/ în loc de /tʃʃʃæ/) etc. Aici menționăm că numărul total de greșeli la aspirație în cazul sunetelor menționate mai sus este de 116; **3. Asurzirea UMCC /dʒ/ în poziția finală** – 11 (15,07% din numărul de greșeli la UCMC, 8,66% din numărul de greșeli la asurzirea consoanelor în poziție finală, 0,98% din numărul de greșeli la pronunție, 0,92% din numărul total de greșeli), în cuvintele large (/laːtʃ/ în loc de /laːdʒ/), Selfridge (/ˈselfritʃ/ în loc de /ˈselfridʒ/), age (/eɪtʃ/ în loc de /eɪdʒ/) etc. Aici menționăm că numărul total de greșeli la asurzirea consoanelor în poziție finală este de 127; **4. Rostirea incorectă condiționată de discrepanța dintre pronunție și ortografie** – 12 (16,44% din numărul de greșeli la UMCC, 3,10% din numărul de greșeli la rostire cauzate de discrepanța dintre pronunție și ortografie, 1,07% din numărul de greșeli la pronunție, 1% din numărul total de greșeli). Aici putem stabili două surse de greșeli de tipul dat: **a) influența limbii materne (române):** project (/ˈprɒʒekt/ în loc de /ˈprɒdʒekt/), subjected (/sʌbˈʒektid/ în loc de /sʌbˈdʒektid/) etc. Aceasta se explică prin faptul că grafema **j** în limba română redă sunetul fricativ /ʒ/, iar în cea engleză – africata /dʒ/; **b) influența unei alte limbi străine (franceze):** origin (/ˈɔːʒin/ în loc de /ˈɔːridʒin/), large (/larʒ/ în loc de /laːdʒ/), cheque (/ʃek/ în loc de /tʃek/) etc. În cazul dat ne referim la: studenți care au învățat limba franceză în școală și la facultate au solicitat învățarea limbii engleze; studenți de la specialități care prevăd învățarea a două limbi, o altă limbă (în cazul nostru franceza) fiind de bază, iar engleza – secundă. În limba franceză grafemele **ch** și **g** (înainte de **e, i, y**) redau sunetele /ʃ/ și /ʒ/, pe când în engleză – africatele /tʃ/ și /dʒ/. Mai mult decât atât, unele cuvinte (inclusiv cele prezentate aici ca exemple) sunt împrumutate din franceză și adaptate (fonetic, ca toate cele trei, uneori și ortografic, ca cel dintâi) la normele limbii engleze. După cum am menționat anterior, numărul total de greșeli la pronunție cauzate de discrepanța dintre rostire și ortografie, este de 387.

La efectuarea prognozei didactice a eventualelor greșeli de pronunție și de citire aferente UMCC din limba germană pe care studenții vorbitori de limbă română le pot comite la învățarea limbii germane, am obținut următoarele date care au constituit un inventar de greșeli de pronunție și citire la UMCC din limba germană:

I. Tipurile greșelilor de pronunție: 1) **Africata /pf/:** pronunția separată a elementelor africcate (elementele de închidere și de îngustare). Cauza acestei greșeli este influența limbii române (româna nu are africata /pf/); 2) **Africata /ts/:** dentalizare. Greșeala este cauzată de influența limbii române (în română africata /ts/ se pronunță mai dentalizat decât în germană); 3) **Africata /tʃ/:** a) **alveolarizare.** Originea sau cauza acestei erori este și influența limbii române (în română se alvealizează africata /tʃ/); b) **palatalizare.** În acest caz, observăm influența limbii engleze (în engleză, această africata se articulează mai palatalizat în comparație cu modelul de articulare în limba germană). Prin urmare, studenții care au studiat anterior engleza sau o studiază la moment, pot comite această greșală.

Pe baza analizei de mai sus, observăm că în total sunt 19 greșeli de pronunție și citire la UMCC din limba germană dintre care 4 tipuri de greșeli sunt la pronunție (28,57% din numărul comun de greșeli de pronunție și citire la UMCC): 1 tip revine africcatei /pf/ (cauzată de influența limbii române), 1 tip vizează africata /ts/ (de asemenea cauzată de influența limbii române) și 2 tipuri aferente africcatei /tʃ/ dintre care unul este determinată de influența limbii române și celălalt – de cea a limbii engleze. Un tip de greșală în parte constituie 25% din numărul total de tipuri de greșeli la pronunțarea UMCC și în cazul africcatei /tʃ/ și 50% din numărul total de tipuri de greșeli aferente africcatei în cauză. Numărul total de tipuri de greșeli la africata /tʃ/ constituie 50% din numărul total de tipuri de greșeli la pronunția UMCC.

Din punct de vedere al influenței limbilor ca factor de greșeli, dintre cele 4 tipuri de greșeli 3 sunt determinate de influența limbii române (75% din numărul total de tipuri de greșeli la pronunția UMCC) și 1 – de cea a limbii engleze (50% din numărul total de tipuri de greșeli aferente africcatei vizate și 25% din numărul total de tipuri de greșeli la pronunția UMCC).

II. Tipurile greșelilor de citire: 1. **Africata /pf/.** **Grafemul pf:** citirea mai separată a grafemului **pf** (/p+/f/). Apariția acestei greșeli este cauzată de influența limbii române. După cum am menționat mai sus, în limba română nu există africata /pf/. Mai mult, africata germană /pf/ este scrisă ca **pf** (grafemul **p** exprimă consoana /p/ și **f** exprimă separat consoana /f/); 2. **Africata /ts/:** 1) **Grafemul z:** a) **/z/.** Greșeala în cauză poate apărea sub influența limbii române. În română, grafemul **z** se citește ca /z/, pe când în germană ca /ts/; b) **/-/** (în poziția finală). Sursa acestei greșeli este influența limbii franceze. La sfârșitul cuvântului grafemul **z** nu se citește în franceză; 2) **Grafemul t** (în sufixele **-tie**, **-tion**): a) **/t/.** Această greșală poate fi determinată de influența limbii române. În română, grafemul **t** se citește întotdeauna ca /t/; b) **/ʃ/** (în sufixul **-tion**). Apariția acestei greșeli este determinată de influența limbii engleze. În engleză, sufixul **-tion** este întotdeauna citit ca /ʃ(ə)n/; c) **/s/.** Studenții care au studiat anterior limba franceză sau o studiază la moment pot comite această greșală. În franceză, grafema **t** în sufixele **-tie**, **-tion** este întotdeauna citită ca /s/; 3) **Grafemul ts:** **/t+/s/** (citire separată). Această greșală poate apărea sub influența limbii române deoarece grafemul respectiv nu există în ea; 2. **Africata /tʃ/:** 1) **Grafemul tsch:** a) **/tsk/.** Influența limbii române poate cauza această greșală. În română **tsch** se citește ca /tsk/. De exemplu, cuvântul **lutschen** poate fi citit ca /'lutskən/; b) **/t+f/** (citire separată). În acest caz, limba engleză determină apariția acestei greșeli. În engleză, **sch** este uneori citit ca /ʃ/, de exemplu: **schedule** /'ʃedju:l/; c) **/tsf/.** Sursa acestei greșeli este franceza. În franceză, **tsch** ca grafem unitar nu există și poate fi privit ca un continuum grafemic **t /t/ + s /s/ + /ʃ/**; 2) **Grafemul c (înainte de e, i).** Acest grafem (în calitate de grafem simplu separat, nu ca parte componentă a unui grafem compus) nu este specific cuvintelor de origine germană și se folosește, de regulă, în unele împrumuturi de origine romanică (de exemplu, cuvântul **cello** /'ʃɛlɔ/) sau în nume proprii (de persoană și denumiri geografice) avându-se ca tendința generală citirea conform regulilor limbii sursă. Aici însă indiferent de tipul de citire a acestui grafem într-un caz sau altul, pot apărea următoarele greșeli: a) **/tʃ/:** sub influența limbii române. În limba română grafemul respectiv în poziția menționată în cuvânt se citește ca /tʃ/; b) **/s/:** sub influența limbii engleze. În limba engleză grafemul vizat în poziția indicată în cuvânt se citește ca /s/; c) **/θ/:** sub influența limbii

spaniole. În limba spaniolă acest grafem în poziția vizată în cuvânt se poate citi ca /tʃ/; **d)** /dʒ/: sub influența limbii turce. În limba turcă grafemul respectiv redă africata /dʒ/ în toate pozițiile în cuvânt, inclusiv în cea indicată; **3) Grafemul c (în celelalte cazuri):** /dʒ/ – sub influența limbii turce. În limba turcă, unitatea grafematică în cauză, după cum a fost deja menționat, redă africata /dʒ/ în toate pozițiile în cuvânt.

Pentru a eficientiza prevenirea și corectarea greșelilor de tipuri menționate, profesorilor li se recomandă următoarele:

1. Familiarizarea cu situația studenților (a fiecărui student în parte) în ceea ce privește limbile lor materne și de instruire precedente (în cazul dacă sunt diferite), dar și cele studiate anterior sau la moment în paralel cu limba vizată (germană) și statutul acestora (limba A, limba B etc.);
2. Familiarizarea cu sistemul fonetico-fonologic al limbilor menționate în pt.1 sub aspect de prezență/absență a corespondențelor sunetelor studiate (UMCC) și (în cazul prezenței) particularități de pronunțare a acestora în comparație cu situația din limba vizată (germană);
3. Examinarea materialelor didactice (inclusiv textuale) utilizate în procesul de predare a limbii germane pentru:
 - a) depistarea cuvintelor cu sunetele vizate (UMCC), calcularea lor și determinarea valorii lor procentuale în raport cu numărul total de cuvinte din unitatea instructivă / textuală în cauză;
 - b) clasarea lor în funcție de prezența sunetelor concrete dintre cele vizate, poziția lor în cuvânt (inițială, medială prevocalică, medială preconsonantică, finală) și la intersecția de cuvinte (în cazul poziției inițiale și finale);
 - c) organizarea cuvintelor în liste conform criteriilor menționate în subpunctul precedent;
 - d) calcularea cuvintelor cu cazuri de ocurență / frecvență a fiecărui sunet în pozițiile menționate cu evidențierea valorilor procentuale în raport cu numărul total de cazuri de ocurență a fiecărui sunet în parte din categoria respectivă (UMCC) și în raport cu numărul total de cazuri de ocurență a tuturor sunetelor din categoria în cauză, dar și în raport cu numărul total de cuvinte din unitatea instructivă / textuală vizată;
 - e) analiza comparativ-contrastivă (evidențierea trăsăturilor conune și diferite);
 - f) prognozarea eventualelor tipuri de greșeli în baza analizei în subpunctul precedent, elaborarea inventarului de tipuri de greșeli, calcularea tipurilor de greșeli și determinarea ponderii procentuale a fiecărui tip de greșeli în raport cu numărul total de tipuri de greșeli aferente sunetului respectiv și în raport cu numărul total de greșeli la categoria de sunete vizată (UMCC);
 - g) prognozarea ocurenței / frecvenței eventuale a greșelilor reieșind din datele obținute ca rezultat al acțiunilor menționate în subpunctele *a* și *d* în vederea determinării în ce ordine să se lucreze în continuare asupra greșelilor reieșind din principiul menționat la început.
4. Elaborarea unui sistem de prevenire și corijare a eventualelor greșeli tipice ale studenților în baza combinării metodelor și procedeeleor de predare a UMCC din limba germană și a materialelor didactice aferente ținându-se cont de cele recomandate în subpunctul *g* și avându-se în vedere următorii pași / etape:
 - a) înțelegerea logică;
 - b) aplicarea practică;
 - c) automatizarea în baza aplicării practice multiple.

Schema prezentată poate fi utilizată pentru orice unitate fonetico-fonematică și ca principiu general – pentru orice unitate de limbă din orice compartiment de bază pe lângă cel fonetico-fonologic (gramatical, lexical, ortografic). Reieșind din cele examinate, conchidem că analiza cantitativă în plan lingvistic și didactic, cu ulterioară combinare a acestor două aspecte, poate mari gradul de eficientizare a prevenirii și combaterii greșelilor tipice.

Referințe bibliografice:

1. „300”. In: *PL*, 4 Februar 2009, Nr. 6, S. 7.
2. BABĂRĂ, Nicanor (2003), “Pronunțarea și ortografia engleză în contextul didacticii (studiu lingvistico-statistic)”. În: *Probleme de lingvistică generală și romanică*. Vol. II, Chișinău: CE USM, p.17-22
3. „Bauflaute in Ungarn” . In: *PL*, 28 Januar 2009, Nr. 5, S. 5
4. *Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare* (2003), Chișinău: S. n. Disponibil: <https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Cadrul-European-Comun-de-Referinta-pentru-limbi.pdf> (vizitat la 6.09.2022).
5. *Codul educației al Republicii Moldova*, COD Nr.152 din 17.07.2014. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro (vizitat la 6.09.2022).
6. ERNST, Peter (2004), *Germanistische Sprachwissenschaft: eine Einführung in die synchrone Sprachwissenschaft des Deutschen*, Wien: WUV
7. GOGĂLNICEANU, Călina (1993), *The English Phonetics and Phonology*, Iași: Chemarea
8. MCKENZIE, Ian (2002), *English for Business Studies*, Cambridge: Cambridge University Press
9. SAYDALIYEVA, Mamura Ibrohimjonovna (May, 2021), „German language and teaching methods”. In : *Academicia Globe: Inderscience Research*, Volume 2, Issue 5, p.74-76. URL: <https://agir.academiascience.org/index.php/agir/article/view/112/102> (vizitat la 6.09.2022).
10. „Tatsachen aus Deutschland und Ungarn”. In: *PL*, 28 Januar 2009, Nr.5, S.1
11. TĂTARU, Ana (1997), *Limba română. Specificul pronunțării în contrast cu germana și engleza*, Cluj-Napoca: Editura Dacia
12. TURCU, Fulvia; NĂSTĂSESCU, Violeta; UNGUREANU, Rodica (1999), *Limba engleză pentru întreprinzători și oameni de afaceri*. Vol. I. Chișinău: Tipografia ASEM
13. „Uneinheitliche Bewegung”. In: *PL*, 14 Januar 2009, Nr. 1-3, S. 7
14. „Vor 100 Jahren in Pester Lloyd: Eine Chronische Krise”. In: *PL*, 14 Januar 2009, Nr. 1-3, S.1
15. „Vor 100 Jahren in Pester Lloyd: Politische Neujahrsempfänge”. In: *PL*, 21 Januar 2009, S.1